

2017-06-15

m.registrator@regeringskansliet.se
Miljö- och energidepartementet
Kemikalieenheten
Stina Andersson
Stina.andersson@regeringskansliet.se

M2017/00594/Ke

Sveriges Byggindustriers remissvar på Naturvårdsverkets redovisning av två uppdrag:

- Förbättrad avfallsstatistik och spårbarhetssystem för farligt avfall**
- Icke-farligt byggnads- och rivningsavfall**

Sveriges Byggindustrier är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar ca 3 400 bygg-, anläggnings- och specialföretag. Sveriges Byggindustrier har tagit del av rubricerad remiss och vill framföra nedanstående synpunkter.

Sammanfattning

- Sveriges Byggindustrier är i huvudsak positiva till det föreslagna systemet för förbättrad spårbarhet för farligt avfall men är tveksamma till genomförbarheten hos fåmansföretag. Systemlösningar som möjliggör rapportering även för oerfarna IT-användare är ett måste.
- Sveriges Byggindustrier förordar grundliga utbildningsinsatser både om systemet som sådant och om farligt avfall generellt för att höja medvetandet om vikten av korrekt hantering.
- Sveriges Byggindustrier instämmer i slutsatsen att eventuell avgiftsfinansiering måste utredas vidare.
- Sveriges Byggindustrier välkomnar en översyn och uppstyning av avfallskoderna så att jämförbara underlag för statistik erhålls oavsett verksamhetsutövare, geografisk placeering och andra faktorer.

Inledning

Sveriges Byggindustrier är positiva till förbättringar i systemen för avfallsstatistik. För att prioritera åtgärder och påverka utvecklingen inom avfallsområdet krävs kunskap om mängder och avfallsströmmar. En väl fungerande rapportering bedöms vara en förutsättning för konstruktivt arbete med att minska avfallets mängd och farlighet. Bygg- och fastighetssektorns gemensamma "Riktlinjer för resurs- och avfallshantering vid byggande och rivning" har kommit till för att främja och underlätta strukturerat arbete med avfallsminskning och omhändertagande.

Enligt gällande lagstiftning är alla som ger upphov till farligt avfall skyldiga att föra anteckningar om detta. Anteckningen kan göras på valfritt sätt men ska kunna presenteras för tillsynsmyndigheten vid tillsynsbesök. Hur väl detta sköts i praktiken är oklart men

Postadress

Box 5054, 102 42 Stockholm

Besöksadress

Storgatan 19

Servicebolag

Sveriges Byggindustrier
Service AB

Organisationsnr

556061-2524

Telefon

08-698 58 00

Telefax

08-698 59 00

E-post

info@bygg.org

Internet

www.bygg.org

troligen finns stort utrymme för förbättringar. Att anvisa ett lätthanterligt och tydligt system för att göra det enkelt att göra rätt är bra.

Synpunkter på ett antal avsnitt

2.4.2.2 – Svenskt register över transportörer m.fl

Sveriges Byggindustrier välkomnar det enhetliga och samlade register som håller på att upprättas. Det blir enklare att kontrollera transporttillstånd hos företag man avser att anlita för borttransport av farligt avfall. Det kommer att underlätta för verksamheterna att kontrollera även att den som tar emot avfallet har tillstånd för detta, något som kan vara svårt att kontrollera i dag.

2.4.3.1 – Nationell överblick och tillsyn

En redovisning av förslag om ändring av artikel 35 i avfallsdirektivet mynnar i tolkningen att beaktandesats (26) ställer krav på alla yrkesmässiga verksamheter att rapportera om farligt avfall. Sveriges Byggindustrier instämmer i tolkningen och konstaterar att här krävs både praktiska och pedagogiska insatser.

3.2.1 – Spårbarhet av farligt avfall är ett krav

Anteckningsskyldighet rörande uppkommet FA gäller för alla verksamheter oavsett storlek och oavsett mängd FA man ger upphov till. Det finns i dag troligen brister i hur detta krav efterlevs, hur omfattande dessa brister är kan däremot inte kvantifieras eftersom rapporteringsskyldighet för mindre verksamheter saknas och tillsynen är närmast obefintlig. Denna situation behöver självklart förbättras och det ligger i allas intresse att öka kunskaperna om nödvändigheten att hantera och behandla FA så att det inte orsakar problem för hälsa och/eller miljö.

3.2.5 – Analys av alternativ

Här konstateras att den som transporterar farligt avfall som uppkommit i den egna verksamheten har samma rapporteringsskyldighet som andra avfallstransportörer. I byggsektorn förekommer normalt inte fasta anläggningar utan avfall uppkommer i samband med bygg- och konstruktionsarbeten på olika platser under kortare eller längre tid, allt från mindre renoveringsarbete i enstaka lägenhet till stora industribyggnationer. Vid stora byggprojekt är hantering och omhändertagande sällan ett problem, det ingår i den gängse organisationen för avfallshantering i samverkan med avfallsentreprenör som har tillstånd för transport och omhändertagande. Vid mindre byggåtgärder, som ofta utförs av en- eller fåmansföretag, finns inte denna organisation och dessutom uppstår sällan nämnvärda mängder FA. Det kan bli fråga om någon tomförpackning av lim- eller fogmassa eller liknande, att då beställa hämtning med avfallsentreprenör som har tillstånd för transporten blir mycket kostsamt. Kunskapen om möjligheten att anmäla transport i egen verksamhet bedöms vara låg och om alla småföretag i byggsektorn faktiskt skulle göra anmälan bedöms den administrativa bördan för länsstyrelserna bli oproportionerligt stor. Vid kontakt med tillsynsmyndigheter i olika sammanhang har det inte gått att få något klart besked om hur detta ska hanteras rent praktiskt, man väljer att lita på att hanteringen blir korrekt trots allt. I ljuset av detta sammantaget med en relativ omognad på IT-området hos många småföretag med hantverksinriktning måste en praktisk lösning hittas. Målsättningen måste vara att öka kunskaperna hos avfallslämnarna, öppna möjligheter till inrapportering som inte ställer krav på egna IT-system och på ett pragmatiskt sätt se till att det är möjligt att göra rätt. På så vis uppnås en förbättring jämfört med dagens situation.

3.2.6 – Förslag med motivering

Det förslag som av utredarna bedöms lämpligast är alltså en digital lösning där det farliga avfallet tilldelas en ID-beteckning som följer med genom hela processen från borttransport till omhändertagande. Sveriges Byggindustrier kan konstatera att det är en fördel att ha all rapportering på samma ställe oavsett vilken aktör i kedjan som ska lämna uppgifter, det minskar risken för misstag och utebliven eller felaktig information i något led. Samtidigt är det en verklig pedagogisk utmaning att ställa krav på hundratusentals verksamhetsutövare att rapportera i samma system oavsett företagets storlek eller IT-mognad. Det är dock sammantaget en tilltalande lösning på många sätt och Sveriges Byggindustrier är beredda att bidra till genomförandet genom stöd till medlemsföretagen i samverkan med tillsynsvägledande myndighet / Naturvårdsverket.

3.2.5.5 Konsekvenser för verksamhetsutövare oavsett alternativ

I avsnittets andra stycke konstateras att de flesta verksamhetsutövare i dag har IT-system och att kostnaden för dessa vid krav på utökad rapportering enbart blir för anpassning av detta system till vald rapporteringslösning. Sveriges Byggindustrier vill framhålla att många mindre företag i byggsektorn i dag saknar IT-stöd, speciellt fåmansföretag, och för dessa blir tröskeln hög för efterlevnad av kraven.

Strukturerad inrapportering med samma krav på uppgifter oavsett vilken del av landet företaget befinner sig i är en fördel ur konkurrenssynpunkt. Det ska inte vara en fördel att strunta i reglerna kring hantering och rapportering av farligt avfall.

3.3.9 Utvecklad avfallsklassificering och vägledning

Utredningen konstaterar att många avfallsverksamheter använder egna avfallskoder, i första hand avseende icke-farligt avfall. Sveriges Byggindustrier delar denna analys och vill understryka att detta är opraktiskt även för verksamhetsutövare som vill sammanställa statistik över sitt avfall för att kunna sätta upp mål och utveckla förbättrade arbetsmetoder. Byggsektornas ”Riktlinjer för resurs- och avfallshantering vid byggande och rivning”, som nu förvaltas av Sveriges Byggindustrier, som utarbetades redan för dryga 10 år sedan är ett försök att samstämna fraktionsbenämningarna för att förbättra och förenkla statistikhanteringen. Enighet nåddes om listan över vilka avfallskoder som ska användas men det är fortfarande i dag stora skillnader i tillämpning av överenskommelsen. Ett enhetligt IT-system för rapportering av avfall kan bara göra situationen bättre och välkomnas därför.

Krav på rapportering i en digital lösning måste vägas mot nyttan och användbarheten hos insamlade data. Den administrativa insatsen behöver komma företagen till godo genom enklare lagefterlevnad dvs att anteckningsskyldigheten ersätts och hantering av transportdokument förenklas, bättre kunskaper om det avfall man genererar samt konkret stöd för förbättrad hantering från tillsynsmyndigheten. I förlängningen bedöms bättre kunskaper om det egna farliga avfallet resultera i ökad användning av miljöbedömningssystem för produktval som inte genererar farligt avfall, till nytta för miljön rent allmänt både vad gäller minskad påverkan från miljö- och hälsofarliga produkter och minskade mängder farligt avfall att ta hand om.

Finansiering

Sveriges Byggindustrier delar utredarnas uppfattning att ett avgiftsfinansierat system kräver vidare utredning. Krav på rapportering i ett digitalt system kan betraktas som en ökad administrativ börda, speciellt om företaget i fråga har små mängder farligt avfall och en fungerande egen lösning för anteckningsskyldigheten. Avgiften måste stå i proportion till användarens egna behov och nytta av systemet. De företag som i dag har brister vad

gäller anteckningsskyldigheten bör i första hand erbjudas möjligheten att rätta till detta via ett enkelt och väl fungerande system, sedan kan nyttan vägas mot eventuell kostnad.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Miljöexpert Marianne Hedberg på 072-225 76 86 eller marianne.hedberg@sverigesbyggindustrier.se

Med vänlig hälsning

SVERIGES BYGGINDUSTRIER

Mats Åkerlind
tfVD